

ד:

וַאימא מבעה זה המים. פ׳ כיון דקרא לא דייקי לא כמר ולא כמר ווא״ת והיכן כתיב מים במורה וי״ל מושלח וכן הוא אומר (איזב ה) ושוּלח מים על פני חוֹצוֹת ואע״ג דשילח בעירה צבהמה איירי מ״מ מים נמי משתמע׳ מיניה מדאפקיה רחמנא צהמה בלשון ושלח ולעיל דבעי צמאי מוקמינן לה לא מצי מוקמינן צמים דכי נמי מוקמת צמים אית לן לאקומי צמילי דשור מדכתיב צעירה ווא״ת והני מים ה״ד אי דמשקיל עליה דקדא דמיא וצנח ראשון כחו הוא ואי צנח שני גרמא צעלמא הוא כדאמרין צהנשרפין (סנהדרין דף עו: וי״ל דמייירי צנח שני וקמ״ל דצנח שני נמי חייב א״נ צתר דנחו ולא דמי לצור כגון פותקין ציבומיהן דלקמן (דף ג.) ואע״ג דלתי צמה הצד הוא אמנא דאִלטֶרֶךְ לכותבו לחייב כלים דמצור לא הוה שמעינן והוה מצי למיפך מאי לא זה זה שיש צהן רוח חיים אלא דצלחו הכי משני שפיר: **ב״י** כתיב מים נבעו. ווא״ת כי כתיב נמי נצעו לא מיתוקמא צמתי׳ צמים דמי קמני נצעה כדדייק לעיל (דף ג.) גבי שן וי״ל דלא שייך לאקשו׳י אלא גבי שן דלייתי נצעה שהשן עצמו נצעה דמצעה משמע מגלה [דצר אחר שהיה מכוסה] אבל צמים שייך שפיר ליטנא דמצעה שהמים רותחים קרויים מצעצעים: **שׁלִשָּׁה** עשר אבות גזיקין. ודיניהם י״צ דשוכר

כשומר שכר הוי או כשומר חנם הוי: **שׁוּמֵר** חנם והשווא. שומר חנם פטור מן הכל חוץ מן הפשיעה שואל חייב בכל חוץ ממתה ממחמת מלאכה ונושא שכר חייב צמקא צגניצה ואצידה ופטור צאונסין לכך נקט להו צוה הסדר ולא כסדר שנכתב צפרשה:

תרי גוויי אדם. ווא״ת כיון דמני תרי גוויי אדם לייתי נמי ג׳ אצות צשור הקרן והשן והרגל וי״ל דינחא ליה לכלול כולם צשור כמו תנא דמתני׳: **ועדים** זומבין. פירש ריב״א דאפילו שילס על פי העדים זוממין חייבין דלא שייך צממון כאשר זמס ולא כאשר עשה דאפשר צמורה ור״י מפרש דלא לריך להאי טעמא דגבי ממון מחייבין להו צק״ו דגבי ממון עונשין מן הדין והא

דאמרין צמכות (דף ה:) הרגו איין נהרגים היינו משום דהתם איין עונשין מן הדין׃ **בַּגְנֵךְ**. פליגי צה צהנזקין (גיטין נב: ושם) חד אמר מנסך ממנש וחד אמר מערב:

ד׳ שומרין הזיק דממילא: **פשלומי כפל**. אם המנא תמנא צידו הגנבה [שמות כב:] **פשלומי ארבעה וחמשה**. צטובה ומוכר: **וגנב**. שמשלם ע״פ עצמו ואינו משלם כפל אלא קרן בלבד וכגון שהודה מעצמו דמודה צקנס פטור כדאמרין אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים [שם] והיינו קנס ואמרין צפ׳ מרובה (לקמן דף סד:) פרט למרשיע את עצמו: **וגזלן**. נמי אב הוא דכתיב והשיב את הגולה אשר גזל (ויקרא ה:) **אונס ומפסה**. כתיבי חמשים כסף כתיב צאונס (דברים כב) וצמפתה כתיב (שמות כב) כסף ישקל כמוהר הצתולות כמוהר צתולים של אונס דהיינו חמשים כסף: **מוציא שם רע**. כתיב וענשו אותו מאה כסף (דברים כב:) **טעמא**. תרומה: **מדמע**. תרומה צחולין: **ומנסך**. יין לע״ו וצמס׳ גיטין (דף נב:) מפרש אמאי לא קס ליה דצרכה מיניה. מטמא מדמע ומנסך לא כתיבי צהדיא ואפ״ה הוו אצות צשכלל נזק הן וזק ממון כתיב צתורה (ויקרא כד) מכה נפש צהמה ישלמנה. ומנסך את היין ליכא למימר א[שניסכו ציין נסך שזרק צו דלא קמחסריה ולא מידי דהא מוצין ליה צר מדמי יין נסך צבו ומטמא שמיעי שרץ צתרומת כהן דאפסדה מיניה: **גנב**. המודה מעצמו וגזלן דלא משלמי אלא קרן לייתי: **תנא ליה שומר חנם והשואל**. דהתם נמי שייך גניצה כגון שטען שנגנב הימנו והרי היא צידו ואמרין צפרק מרובה (לקמן דף סג:) דטוען טענת גנב כגנב וטוען טענת גזלן כגזלן. והא דנקט הכא והשואל לאו דוקא דהא לא משכחת ציה דנפטור לא צטוען טענת גנב ולא צטוען טענת גזלן שהרי הוא חייב צכולו: **דאסא לידיה צהיטירא**. שומר חנם אע״ג דהשחא טוען טענת גנב שנגנב הימנו מיהו מעיקרא כי אתא לידיה צהיטירא אתא לידיה וגנב וגזלן ממונא אתא לידיה צאיסורא:

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ה״ג פני אדם שמירת גופו עליו. והאי דקמני ושמירתן עליך אשארא: **אימא מצעה זה המים**. שאס שופך אדם מימיו לרה״ר וצא אחר ונטנפו כליו חייב השופכן: **נקדוח אש המסים**. כמו שהאש שורף דצר הנימס כגון זפת ושעוה וכל מיני צצב: **מים צבעה אש**.

וכמים שמצעצעים את האש כשנותנין מים על האש נעשים כמין אצבעות הרמיחות וסיפא דקרא הכי הוא להודיע שמך לצריך כן תודיע שמך לצריך כשחאצדס מן העולם: **מי כתיב מים נצעו**. לשון רבים דליהוי משמע דמצעה אמים קאי שהן מצעצעין את האש: **פצעה אש כתיב**. דמשמע שהאש מצעצע המים דמצעה לשון יחיד ולשון נקבה: **פרושי קא מפרש**. המצעה זה ההצער: **דאזי ציה פרסי**. שן ורגל וקרן לא קחשיב דצתמין לא קמייירי: **מאי לא זה וזה**.

דקמני מתני׳ אשור ומצעה לא זה זה שיש צהן רוח חיים ואי מצעה היינו אש מי אית צו רוח חיים: **אצות**. קרי להנך דכתיבן צקרא: **שומר חנם**. חייב צפשיעה והשואל חייב אפילו צאונסין ושוכר ונושא שכר חייבים צגניצה ואצידה וכ״ש צפשיעה וכולהו כתיבי דמתני צפרק השואל צצבא מניעא (דף נב:) פרשה ראשונה נאמרה צשומר חנם שניה צשומר שכר שלשית צשואל הלכך אצות נינהו ולקמן [ה.] צעי מאי נינהו מולדות: **נזק**. החובל צחצירו נזמן לו מה שהוא שוה עכשיו פחות מצתילה: **צער**. אומדין כדמי אדם העומד ידו ליקצץ ע״י חרב רוזה ליתן כדי שיתקצץ לו ע״י סס דלית ליה צער כולי האי: **ורפוי ושצס וצושא**. כולהו יליף מקראי צפרק החובל (לקמן דף פה.) וכיון דכתיבי אצות נינהו: **כל הנך דר׳ אושעיא** הוא עצמו מוזיק דהנך ד׳ שומרים הן עצמם הזיקו הואיל ולא שמרו כראוי וצנזקין דאזיק גופו לא קמייירי מתני׳: **אלא לרב**. דאמר מצעה זה אדם הואיל ומייירי תנא דמתני׳ לייתי הני: **תנא אדם**. מצעה דמתני׳: **תנא אדם דאזיק שור**. כלומר נזקי ממון דהא מצעה דומיא דבור קמני ובור לגמרי דמתניא לקמן (דף נב:) שור ולא אדם חמור ולא כלים ואדם דאזיק שור היכא כתיב דקרי ליה אב דכתיבא

ומכה נפש צהמה ישלמנה: **צשלמא אדם דאזיק שור כו׳**. וכיון דלא דמי חיובניהו להדדי תני להו צתרת׳: **אדם דאזיק אדם**. כגון ה׳ דברים דחובל צחצירו ולקמיה פריך הא ד׳ שומרין דר׳ אושעיא אדם דאזיק שור הוא: **וקסני**. רבי אושעיא: אצות דמתני׳ הזיק דצידיס

[שמות כב:] **פשלומי ארבעה וחמשה**. צטובה ומוכר: **וגנב**. שמשלם ע״פ עצמו ואינו משלם כפל אלא קרן בלבד וכגון שהודה מעצמו דמודה צקנס פטור כדאמרין אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים [שם] והיינו קנס ואמרין צפ׳ מרובה (לקמן דף סד:) פרט למרשיע את עצמו: **וגזלן**. נמי אב הוא דכתיב והשיב את הגולה אשר גזל (ויקרא ה:) **אונס ומפסה**. כתיבי חמשים כסף כתיב צאונס (דברים כב) וצמפתה כתיב (שמות כב) כסף ישקל כמוהר הצתולות כמוהר צתולים של אונס דהיינו חמשים כסף: **מוציא שם רע**. כתיב וענשו אותו מאה כסף (דברים כב:) **טעמא**. תרומה: **מדמע**. תרומה צחולין: **ומנסך**. יין לע״ו וצמס׳ גיטין (דף נב:) מפרש אמאי לא קס ליה דצרכה מיניה. מטמא מדמע ומנסך לא כתיבי צהדיא ואפ״ה הוו אצות צשכלל נזק הן וזק ממון כתיב צתורה (ויקרא כד) מכה נפש צהמה ישלמנה. ומנסך את היין ליכא למימר א[שניסכו ציין נסך שזרק צו דלא קמחסריה ולא מידי דהא מוצין ליה צר מדמי יין נסך צבו ומטמא שמיעי שרץ צתרומת כהן דאפסדה מיניה: **גנב**. המודה מעצמו וגזלן דלא משלמי אלא קרן לייתי: **תנא ליה שומר חנם והשואל**. דהתם נמי שייך גניצה כגון שטען שנגנב הימנו והרי היא צידו ואמרין צפרק מרובה (לקמן דף סג:) דטוען טענת גנב כגנב וטוען טענת גזלן כגזלן. והא דנקט הכא והשואל לאו דוקא דהא לא משכחת ציה דנפטור לא צטוען טענת גנב ולא צטוען טענת גזלן כגזלן: **דאסא לידיה צהיטירא**. שומר חנם אע״ג דהשחא טוען טענת גנב שנגנב הימנו מיהו מעיקרא כי אתא לידיה צהיטירא אתא לידיה וגנב וגזלן ממונא אתא לידיה צאיסורא:

עדים

מסורת הש״ס

- ↑ [כריתות ב:], א [שם], א [ויקרא כד:], ד רש"י וא"כ אכתי לא דייק קרא, ס [עין לעיל ב. מוס' ד"ה ולא זה],

תורה אור השלם

- ↑ בבבא אש הקוסים מים תבעה אש להודיע שמך לצריך מפניך גוים יצאנו: ישעיהו סד א

הגהות מהר"ב

רנשבורג

- ↑ רש"י ד"ה ומנסך וכו' שניסכו ציין נסך שזרק צו דלא קמחסרי. ע"י פני יחשע: